

neolīta atradumi. Tiek domāts arī par pētījumu turpināšanu Riņņukalnā. Sadarbības aktivitātēs iesaistīti I. Zagorska, V. Bērziņš, BSAC pētnieki Haralds Libke, Džons Medovss (*John Meadows*). Ir iecere noturēt otru krama apstrādes semināru Latvijas studentiem Vācijā; to vadītu pieredzējušais krama apstrādes speciālists Harms Paulsens (*Harm Paulsen*).

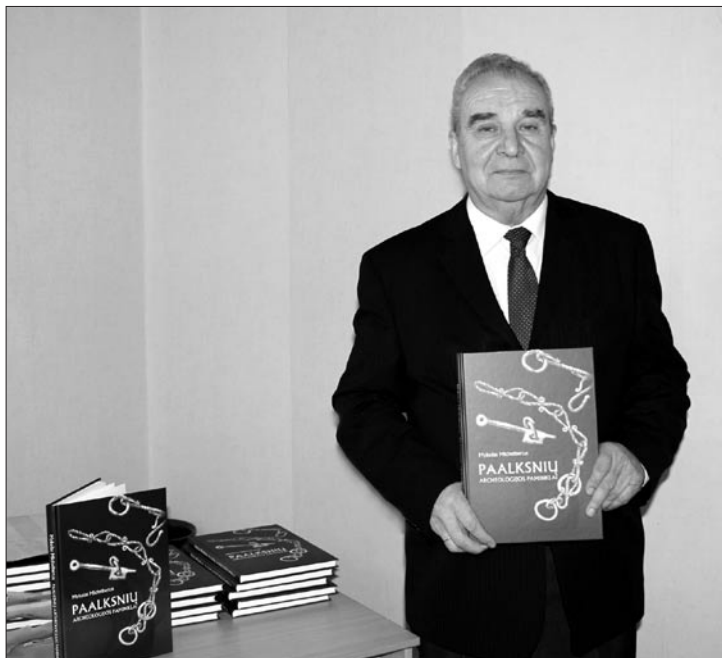
Semināra gaitā tika identificētas, izvērtētas un attīstītas sadarbības tēmas, kas saistītas arī ar dzelzs laikmetu. Latvijas dzelzs laikmeta pētniekiem aktuāla ir mūsdienīgu metožu izmantošana šī perioda dzīvesvietu izpētē, kā arī līdzšinējo pētījumu rezultātu popularizēšana Rietumu pētnieku vidū. Turpmākā sadarbība sekmētu institūta un Latvijas arheologu atpazīstamību Eiropā. Tālākā nākotnē sadarbības galarezultāts varētu būt apkopojošs pētījums, kas dotu reģionāla mēroga ainu par saimniecisko, kultūras un sabiedrības attīstību aizvēstures periodā.

Antonija Vilcāne

LATVIJAS ZA GODA DOKTORA MIKOLA MIHELBERTA VIZĪTE RĪGĀ

2011. gada vēlā rudenī Rīgā bija ieradies Lietuvas arheologs – Viļņas Universitātes profesors habilitētais vēstures doktors Mikols Mihelberts (*Mykolas Michelbertas*). 1. decembrī prof. Mihelberts viesojās LZA augstceltnē un piedalījās LU Latvijas vēstures institūta sēdē, uz kuru bija ieradušies ne tikai institūta, bet arī Latvijas Nacionālā vēstures muzeja un Rīgas vēstures un kuģniecības muzeja arheologi. Sēdi atklāja LZA korespondētājloceklis institūta direktors prof. Guntis Zemītis. Ar prof. Mihelberta devumu Lietuvas arheoloģijā un zinātniskajiem kontaktiem ar Latviju iepazīstināja LZA īstenais loceklis prof. Ēvalds Mugurēvičs.

Prof. Mihelberts ir Baltijas agrā dzelzs laikmeta Romas perioda arheoloģijas ievērojams speciālists, veicis izrakumus daudzos Lietuvas dzelzs laikmeta pieminekļos, publicējis vienpadsmit grāmatas un vairākus simtus zinātnisku rakstu. Kopš 2002. gada prof. Mihelberts ir Vācu arheoloģijas institūta korespondētājloceklis, bet kopš 2004. gada – Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktors. Viņš bijis ilggadējs Viļņas Universitātes Arheoloģijas katedras vadītājs, bet šogad ievēlēts par emeritēto profesoru. Ilgajos pedagoģiskās darbības gados prof. Mihelberts izaudzinājis Lietuvas arheologu jaunāko paaudzi, vadījis diplomdarbus un doktora disertācijas ne tikai saviem tautiešiem, bet bijis oponentis arī vairāku latviešu arheologu promocijas darbiem. Būdams teicams organizators, Viļņas Universitātes Vēstures fakultātē viņš rīkojis daudzas starptautiskas zinātniskas konferences, kurās piedalījušies arī Latvijas arheologi. Prof. Mihelberts nodibinājis rakstu krājumu “*Archaeologia Lituana*”, kuru kopš 2000. gada izdod Viļņas Universitātes izdevniecība un kurā regulāri publicē ārzemju autoru, to skaitā latviešu arheologu rakstus. Viņš ir šī periodiskā izdevuma sastādītājs un galvenais redaktors. 2011. gada beigās iznācis jau “*Archaeologia Lituana*” 12. sējums. Paralēli rakstu krāju-

Profesors Mihelberts prezentē savu grāmatu. *Andra Caunes foto*

miem prof. Mihelberts izveidojis “Archaeologia Litwana” monogrāfiju sēriju, kurā izdevis četras grāmatas par paša pētītajiem Lietuvas arheoloģiskajiem pieminekļiem (2004., 2006., 2009. un 2011. gadā).

Latvijas vēstures institūtā prof. Mihelberts nolasi referātu par Lietuvas arheoloģijas sasniegumiem un problēmām beidzamajos desmit gados. Vispirms viņš raksturoja arheologu apmācības sistēmu Lietuvā. Viņā atrodas vienīgā Lietuvas universitāte, kurā kā patstāvīgu specialitāti var apgūt arheoloģiju, sākot ar bakalaura līmeni. Bez tam arheoloģijas kursus lasa arī Klaipēdas un Šauļu universitātēs. Viļņas Universitātē pašlaik mācās gandrīz simt arheoloģijas studentu, kuri apgūst ne tikai Lietuvas, bet arī Baltijas arheoloģijas kursu no akmens laikmeta līdz viduslaikiem. Katru gadu universitāti beidz nepilni divi desmiti arheologu, no kuriem labākie papildina muzeju un pētniecības iestāžu darbinieku rindas.

Daudzie kvalificētie Lietuvas arheologi un vairāki pētniecības centri nodrošina regulāru un daudzveidīgu arheoloģijas periodikas izdošanu. Bez jau minētā Viļņas Universitātes ikgadējā izdevuma “Archaeologia Litwana” vēl regulāri tiek publicēts Lietuvas vēstures institūta sagatavotais rakstu krājums “Lietuvos archeologija” (2009. gadā iznāca 35. sējums) un Klaipēdas Universitātes Baltijas jūras reģiona vēstures un arheoloģijas institūta pētījumu krājums angļu valodā “Archaeologia Baltica” (2010. gadā izdots 13. sējums), bet Lietuvas arheologu biedrība ik gadu laiž klajā īsas atskaites par izrakumiem

ar nosaukumu “Archeologiniai tyrinejimai Lietuvoje” (2011. gada rudenī publicēts 2010. gada arheoloģisko pētījumu galveno rezultātu apkopojums).

Profesors atzina, ka beidzamajos gados Lietuvā (līdzīgi kā Latvijā) strauji pieaudzis komercizrakumu skaits, kas saistīts ar pazemes komunikāciju izbūvi un ēku remontiem pilsētās un citās apdzīvotajās vietās. Diemžēl liela daļa no šiem darbiem dod maz vērtīga materiāla arheoloģijas zinātnes tālākai attīstībai. Katru gadu Lietuvā veic vairāk nekā pusotru simtu arheoloģisku pētījumu, bet lielākoties tie ir nelieli un īslaicīgi aizsardzības izrakumi viduslaiku, jauno un jaunāko laiku objektos. Turpretī gandrīz vairs nav dabūjams valsts finansēts atbalsts zinātnisku izrakumu veikšanai senāko periodu pieminekļos.

Referāta otrajā daļā prof. Mihelberts prezentēja savu jaunāko grāmatu (Paalksnių archeologijos paminklai. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2011. 244 p.: il.). Tajā apkopoti galvenie rezultāti no autora vadībā 1993.–1999. gadā veiktajiem izrakumiem Lietuvas rietumdaļā Kelmės rajonā situētajos Paalkšņu arheoloģiskajos pieminekļos – Romas laika uzkalniņu kapulaukā, vēlā dzelzs laikmeta ugunsapbedījumos un skeletkapos, kā arī 14.–15. gs. viduslaiku kapsētā. Prof. Mihelberta pētījumu galvenās atziņas labi ilustrēja daudzu interesantu atradumu digitāli attēli. Referātu nobeidzot, prof. Mihelberts 20 savas monogrāfijas eksemplārus dāvināja Latvijas vadošajiem arheologiem, kā arī Latvijas vēstures institūta bibliotēkai. Jācer, ka Latvijas senākās vēstures pētnieku tikšanās ar Lietuvas vadošo arheologu veicinās kaimiņzemju zinātnieku turpmāku sadarbību un ciešākus savstarpējus kontaktus.

Ieva Ose

DESMITO REIZI PASNIEGTA “RĪGAS BALVA”

2011. gada “Rīgas balvu” ar nelielu nokavēšanos pasniedza šī gada 27. janvārī. Desmitās – apaļās jubilejas ceremonija notika Rīgas vēstures un kuģniecības muzeja Kolonnu zālē. Balva piešķirta trīs nominācijās: “Par Rīgas identitātes veidošanu”, “Par zinātnisko darbību Rīgā” un “Par inovatīvo darbību Rīgā”.

Ekspertu komisija, piešķirot balvas, ņēma vērā arī vairākas svarīgas jubilejas, kas tika atzīmētas 2011. gadā. Tā sakarā ar Rīgas (1201) 810. jubileju un 800 gadiem, kopš Rīgā kalta pirmā monēta (1211), “Rīgas balva” tika piešķirta māksliniekam Laimonim Šēnbergam – par Rīgas 800 gadu jubilejai veltītu un ar pilsētas vēsturi saistītu monētu sēriju. Daudz cildinošu vārdu māksliniekam veltīja Latvijas Banka: “Astoņās monētās tika parādīts pilsētas mūžs, izmantojot katram gadsimtam raksturīgus sīžetus un Rīgas ģerboni tā vēsturiskajā attīstībā. Laimonis Šēnbergs radīja pirmās monētu skices un ierosināja tolaik monētu mākslā un kalšanas tehnoloģijā vēl neizmantotu risinājumu – ideju izcelt ar tehnoloģiski sarežģīta divpakāpju matējuma palīdzību. Mākslinieks organizēja monētu grafiskā risinājuma izstrādi un modeļu